

Takım Sporlarıyla Uğraşan Elit Genç Sporcularda Boyun Eğici Davranışların Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi¹

Tarkan TUZCUOĞULLARI²

Uğur ABAKAY²

² Gaziantep Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Özet

Bu çalışmanın amacı planlı ve sürekli antrenman yapan elit genç sporcuların arasındaki farklılıkları ve benzerlikleri ortaya koymaktır. Çalışmada, Türkiye’de gençler kategorisinde yarışan farklı takım sporları ile uğraşan bireylerin bazı değişkenler açısından boyun eğici davranış düzeyleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Elit genç sporcularda branş, cinsiyet, ailenin ekonomik düzeyi, eğitim düzeyi, anne-baba eğitim durumu, anne-baba meslekleri gibi değişkenler açısından boyun eğici davranış özelliklerinde farklılıklar olup olmadığı incelenmiştir. Araştırma evreni, Türkiye gençler kategorisinde yarışan Voleybol (n:38), Basketbol (n:53), Hokey (n:65), Futbol (n:47) sporu ile uğraşan bireylerden seçilmiştir. Araştırma verilerinin elde edilmesinde, Çalışmada Gilbert ve Allan (1994) tarafından geliştirilen, Savaşır ve Şahin (1997) tarafından Türkçe’ye uyarlanmış, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği (BEDÖ) kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklerden elde edilen veriler SPSS 16.0 paket programından yararlanılarak, ikili gruplar için Independent Samples T Testi, çoklu gruplar için One Way Anova ve Scheffe testleri kullanılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda kadınlar ile erkekler arasında ($p<0.01$), 16-17 yaş grubu ile 18-19 yaş grubu arasında ($p<0.01$), voleybolcularla hokeyciler arasında ($p<0.01$), basketbolcularla hokeyciler arasında ($p<0.01$) ve futbolcularla hokeyciler arasında ($p<0.05$) istatistiksel olarak anlamlılık bulunmuştur. Sonuç olarak erkeklerin kadınlara göre, 18-19 yaş grubunun 16-17 yaş grubuna göre, hokeycilerin de diğer branşlara göre boyun eğici özelliklerinin daha düşük olduğu söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Takım Sportu, Elit Sporcu, Boyun Eğici Davranış

Investigation With Respect To Some Variables Of Submissive Behavior Of Elite Young Athletes Participated In Team Sports

Abstract

Aim of this study was shown to similarities and differences between elite young athletes participated regularly training. It was investigated with respect to some variables that submissive behaviour of athletes participated in young category of team sports in Turkey. It was investigated that differences between submissive behaviour and sport branch, gender, economic level of families, education level of mother and father, profession of mother and father variables. Universe of research was chosen in individual who challenged in volleyball (n:38), basketball (n:53), hockey (n:65), football (n:47) players in Turkey young categories. In order to obtain data, submissive behavior scale that was developed by Gilbert and Allan (1994), and was adjusted in Turkish language and was conducted reliability and validity by Savaşır and Şahin (1997) was used. In order to statistical analysis of obtained data, SPSS 16.0 program was used. For binary groups Independent Samples T Test and for multiple groups One Way ANOVA and Scheffe tests was used. Significance was found between female and male ($p<0.01$); and was found between 16-17 age and 18-19 age groups ($p<0.01$); was found between volleyball and hockey ($p<0.01$), basketball and hockey ($p<0.01$), football and hockey ($p<0.05$). As a result, it is said that have lower submissive features men compared to women, 18-19 age group compared to 16-17 age group and hockey players compared to other sport players.

Key Words: Team Sport, Elite Athlete, Submissive Behavior

¹Bu çalışma, Ömer Tarkan Tuzcuoğulları'nın Aynı isimli yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

Giriş

Spor toplumda gün geçtikçe önemli bir ihtiyaç haline gelmektedir. Günlük rutin içerisinde hareketsiz yaşam tarzı, teknolojik gelişmelerin getirdiği statik pozisyondan kaynaklanan rahatsızlıklara karşı bir alternatif, tedavi yöntemi haline gelmiştir. Spor sağlıklı kalmanın bir yolu olarak değerlendirilirken bir yandan da performans sporu olarak vücudun sınırlarının en üst limitlerde zorlandığı bir hal almıştır.

Toplumda sağlıklı nesiller yetiştirmek düşüncesi spora, beden eğitime dayalı sistemlerin geliştirilmesine fırsat tanımıştır. Bireyler toplum içerisinde fiziki olduğu kadar davranış açısından da farklılıklar gösterirler. Yaşanan olaylar, durum karşısında ortaya konan hareketler, duygular ve düşünceler insanların birbirlerinden farklı olduklarını gösteren çeşitli unsurlardır.

Rekabetçi yaşam koşullarında, beğeni ve statü kazanmaya duyulan ihtiyaç, kişilerarası ilişkilerde, bireyin doğasına uymayan davranışlar göstermesine sebep olmaktadır. Başkaları tarafından sevmek, önemsenmek, kabul görmek, beğenilmek gibi ödüller, zaman zaman çok fazla abartıldığı için pek çok birey bunlara ulaşabilmek uğruna kendisi olmaktan vazgeçebilmekte ve başkalarına boyun eğen, bağımlı bir kişilik sergileyebilmektedir (Köktuna, 2007).

Kişilerarası ilişkiler açısından insan davranışları pasif, atılgan, manupülatif ve saldırgan olmak üzere dört gruba ayrılabilir. Bu davranışlardan bazıları kişilerarası ilişkilerde engellere ve problemlere neden olabilir. Bunlardan biri de pasif/boyun eğici davranıştır. Pasif/boyun eğici davranış özellikleri kültürümüzde sıklıkla saygı kavramıyla karıştırılmaktadır. Boyun eğici davranış özelliğine sahip olan birey, kendisini daha az değerli ve önemsiz görmekte, farklı düşüncesini özgürce ifade edememekte ve “hayır” demekte zorlanmaktadır. Aynı şekilde, bu bireyler liderlik davranışı gösteremez, kolayca girişimde bulunamaz, kendine güveni düşüktür, sorumluluk almaktan ve değişikliklerden kaçınırlar (Özkan ve Özen, 2008).

Boyun eğme; teslim olmak, önce direnirken zor karşısında gücü kabullenme veya karşı koyan birini boyun eğmek zorunda bırakmak ve teslim olmaya zorlamak olarak tanımlanabilir (Atıcı, 2011; Kabasakal, 2007). Kişilerarası ilişkiler açısından insan davranışları pasif, atılgan, manupülatif ve saldırgan olmak üzere dört gruba ayrılabilir. Bu davranışlardan bazıları kişilerarası ilişkilerde engellere ve problemlere neden olabilir. Bunlardan biri de pasif/boyun eğici davranıştır (Atıcı, 2011).

Adler (1985), boyun eğen ve boyun eğdiren olmak üzere bireyleri ikiye ayırır. Ona göre boyun eğen insan, başkalarının koyduğu kural ve yasalara göre yaşar, adeta içinden gelen bir zorlamaya uyarak kendine bir yer arar. Boyun eğdiren tip ise bir yöneticiye gereksinme duyulduğu zaman ortaya çıkar ve devrimlerde başrolü oynar. Adler her iki tipin en aşırılarını istenmeyen bireyler olarak niteler ve bunları yanlış iletişimin bir ürünü sayar (Atıcı, 2011). Boyun eğme davranışını ortaya çıkmasındaki süreçte üç faktör etkili olmaktadır. İlki; bireyin boyun eğmesini, diğer bireylerin yapılacak en doğru şey gibi (iletişimsel etki) göstermesidir. İkincisi; bireyin diğerleri tarafından reddedilmemek ve onaylanmak amacıyla (normatif etki) boyun eğmesidir. Üçüncüsü; sosyal normların sorgulanmadan (bilinçsiz uyum) kabul edilmesidir (Atıcı, 2011; Tuzcuoğlu ve Korkmaz, 2001). Bireyin boyun eğme davranışını açıklama konusunda içsel faktörlerden çok dışsal faktörlerin etkili olduğunu öne süren davranışçı yönelimli görüşler, boyun eğme davranışlarında ödül, ceza ve tehditlerin etkili olduğunu savunmaktadırlar (Freedman, 1993).

Bireylerin sergilediği boyun eğici davranış, bireyin isteği dışında gerçekleşen ve kontrol edilemeyen, savunmacı bir hareket olarak kendiliğinden tetiklenen bir davranış olarak ortaya çıkmaktadır (Hofman ve ark., 2004; Gilbert, 2001). Boyun eğici davranışlar diğer bir deyişle itaat, kişinin içinde olduğu durumda pes etmeyi tercih ettiği, genel olarak yüksek uyarılmışlığın ve yükselmiş tansiyonun da söz konusu olduğu zorlanma durumlarında tercih edilen bir davranıştır. Birey kendini, kendisi için önemli olan kişilerden daha aşağı durumda (statüde) algıladığında, onlar tarafından onaylanma ve onları memnun etme gereksinimi artmaktadır. Bireyin bu başkalarını memnun etme gereksinimi ve onaylanmama korkusu, insan olarak başarısız olma, saygınlığını yitirme, zayıf görülme gibi duygu ve davranışların depresyonla ilişkisi, onun bu kişilere bağlılığı veya onlara yakın olma gereksiniminden çok onu boyun eğici davranışlara yönelten yetersizlik korkuları ile açıklanabilir (Gilbert ve Allan, 1994). Bireylerin boyun eğici davranış göstermelerinin ve boyun eğici bir yapıya sahip olmalarının kaynağını birçok araştırmacı, bu bireylerin otoriter, sıkı disiplinli ve sıkı denetimli, baskıcı, aşırı kısıtlayıcı anne-baba tutumları ile yetiştirilmiş olmalarında görmektedir (Korkmaz, 2001).

Yapılacak olan bu çalışma, takım sporlarıyla uğraşan elit genç bireylerin boyun eğici davranış özelliklerinin bazı değişkenler açısından belirlenerek, sporcuların ailelerine, yöneticilere ve antrenör gruplarına ışık tutması açısından önem arz

edeceği düşünülmektedir. Elit genç bireyler performans sporu ile uğraşan, kısmen kendi ekonomik özgürlüklerini kazanmış, diğer yaşlılarına oranla daha çok sorumluluk sahibi, sporu bir amaç için yapan, mesleki bir beklenti içerisinde olan bireyler açısından bakacak olursak boyun eğici davranışlar açısından branşlara göre farklılıklar bulunacağı düşünülmektedir.

Bu anlamda bireylerin boyun eğici davranış özelliklerini çeşitli değişkenler açısından belirlemek amacıyla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Bireylerin yaş gruplarına göre boyun eğici davranış puanları farklılaşmakta mıdır?
- Bireylerin cinsiyet değişkenine göre boyun eğici davranış puanları farklılaşmakta mıdır?
- Bireylerin yaptıkları branşlara göre boyun eğici davranış puanları farklılaşmakta mıdır?
- Anne eğitim durumuna göre boyun eğici davranış puanları farklılaşmakta mıdır?
- Baba eğitim durumuna göre boyun eğici davranış puanları farklılaşmakta mıdır?
- Annenin meslek durumuna göre boyun eğici davranış puanları farklılaşmakta mıdır?
- Babanın meslek durumuna göre boyun eğici davranış puanları farklılaşmakta mıdır?
- Gelir durumuna göre boyun eğici davranış puanları farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama aracı ile bunların geçerlik ve güvenirlik değerleri, verilerin toplanması için izlenen yol ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel tekniklerle ilgili açıklamalar yer almaktadır.

Bu araştırma, takım sporlarıyla uğraşan elit genç sporcuların boyun eğici davranış düzeylerinin ele alındığı betimsel bir araştırmadır. Araştırmada, aşağıda tanıtılan veri toplama aracı ("Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği") kullanılarak nicel veriler toplanmıştır. Voleybol, Basketbol, Hokey ve Futbol ile uğraşan elit genç sporculardan toplanan veriler, personelin demografik özelliklerine ve araştırmada ele alınan diğer değişkenlere göre analiz edilerek raporlaştırılmıştır. İstatistiksel analizlerde Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programından (SPSS 16.0) yararlanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Problemlerin tespiti için, takım sporları ile uğraşan genç bireyler materyal olarak kullanılmıştır. Araştırmanın evreni ulusal bazda düzenlenen gençler Türkiye şampiyonalarına katılan takım sporculardan oluşmuştur. Örneklem grubu ise, bu şampiyonalara katılan genç bireyler arasından Voleybol (38 kişi), Basketbol (53 kişi), Hokey (65 kişi), Futbol (47 kişi) sporu ile uğraşan bireyler seçilmiştir.

Veri Toplama Tekniği

Çalışmada Gilbert ve Allan (1994) tarafından geliştirilen, Savaşır ve Şahin (1997) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği (BEDÖ) kullanılmıştır. BEDÖ, bireyin kendi kendine yanıtlayabildiği, uygulanması kolay, 5'li likert tipi, 16 sorudan oluşan, ergen ve yetişkinlere uygulanabilen bir ölçektir. Her maddede, sözü edilen davranışın kişiyi ne kadar iyi tanımladığı sorulmakta ve yanıtların "hiç tanımlamıyor", "biraz tanımlıyor", "oldukça iyi tanımlıyor", "iyi tanımlıyor" ve "çok iyi tanımlıyor" seçeneklerine göre verilmesi istenmektedir. Maddeler 5'li Likert tipi puanlama esasına göre değerlendirilmektedir. Ölçekten en düşük 16, en yüksek 80 puan alınabilir. Yüksek puanlar, daha fazla boyun eğici davranışa işaret eder. Ölçeğin güvenilirliğini tespit etmek amacıyla yapılan çalışmalardan iç tutarlılığı gösteren Cronbach Alfa değeri 89; dört ay ara ile yapılan iki uygulama sonucu test tekrar test güvenilirlik katsayısı ise 84 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan ölçeklerden elde edilen veriler bilgisayar ortamına kodlanıp SPSS 16.0 paket programından yararlanılarak istatistiksel analizler yapılmıştır. Araştırma verilerinin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Shapiro-Wilk testleri, homojenlik için Levene testi yapılmıştır. İkili gruplar için Independent Samples T Testi, çoklu gruplar için One Way Anova testi ve çıkan anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için de Scheffe testi kullanıldı.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, sporcuların “Boyun eğici davranış ölçeğinden” elde ettikleri toplam puanların, branş, cinsiyet, yaş, anne eğitim seviyesi, baba eğitim seviyesi, anne mesleği, baba mesleği ve gelir düzeyi değişkenlerine ilişkin farklılıkları gösteren istatistiki sonuçları verilmiştir.

Tablo 1. Araştırma grubunun cinsiyet değişkenine göre ölçekten elde ettikleri puanların karşılaştırılması

Gruplar	N	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Erkek	108	35,82	7,46	-6,722	0,000
Kadın	95	42,78	7,24		

Tablo 1’de araştırma grubunun cinsiyet değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırılması verilmektedir. Buna göre; cinsiyet değişkeni açısından farklılığa rastlanmıştır ($p<0.01$). Kadın sporcuların erkek sporculara göre daha yüksek boyun eğici davranış puanına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 2. Araştırma grubunun yaş değişkenine göre ölçekten elde ettikleri puanların karşılaştırılması

Gruplar	N	Ortalama	Std. Sapma	t	p
16-17 yaş	111	40.44	7.50	2,665	0,008
18-19 yaş	92	37.43	8.57		

Tablo 2’de araştırma grubunun yaş değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırılması verilmektedir. Buna göre; yaş değişkeni açısından farklılığa rastlanmıştır ($p<0.01$). 16-17 yaş grubu sporcuların, 18-19 yaş grubu sporculardan daha yüksek boyun eğici davranış puanına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 3. Araştırma grubunun branş değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırması

	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar arası	1708.647	3	569.549	9.761	.000	3-1
Grup içi	11612.092	199	58.352			3-2
Toplam	13320.739	202				3-4

Branş grupları: 1. Voleybol, 2. Basketbol, 3. Hokey, 4. Futbol

Tablo 3’de araştırma grubunun branş değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırması verilmektedir. Buna göre, gruplar arasında farklılığa rastlanmıştır ($F_{3-203}=9.761$, $p<0.01$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testine göre Hokey sporu ile uğraşan bireylerin voleybol, basketbol ve futbol sporu ile uğraşanlarda daha düşük puan elde ettikleri tespit edilmiştir.

Tablo 4. Araştırma grubunun anne eğitim seviyesi değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırması

	KT	Sd	KO	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar arası	173.341	5	34.668	.519	.761	
Grup içi	13147.398	197	66.738			
Toplam	13320.739	202				

Tablo 4’de araştırma grubunun anne eğitim seviyesi değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırması verilmektedir. Buna göre, gruplar arasında farklılığa rastlanmamıştır ($F_{5-203}=0.519$, $p>0.05$).

Tablo 5. Araştırma grubunun baba eğitim seviyesi değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırması

	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar arası	428.460	5	85.692	1.309	.261	
Grup içi	12892.279	197	65.443			
Toplam	13320.739	202				

Tablo 5’da araştırma grubunun baba eğitim seviyesi değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırması verilmektedir. Buna göre, gruplar arasında farklılığa rastlanmamıştır ($F_{5-203}=1.309$, $p>0.05$).

Tablo 6. Araştırma grubunun anne mesleği değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırması

	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar arası	465.499	5	93.100	1.427	.216	
Grup içi	12855.240	197	65.255			
Toplam	13320.739	202				

Tablo 6’da araştırma grubunun anne mesleği değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırması verilmektedir. Buna göre, gruplar arasında farklılığa rastlanmamıştır ($F_{5-203}=1.427$, $p>0.05$).

Tablo 7. Araştırma grubunun baba mesleği değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırması

	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar arası	321.444	5	64.289	.974	.435	
Grup içi	12999.295	197	65.986			
Toplam	13320.739	202				

Tablo 7’de araştırma grubunun baba mesleği değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırması verilmektedir. Buna göre, gruplar arasında farklılığa rastlanmamıştır ($F_{5-203}=0.974$, $p>0.05$).

Tablo 8. Araştırma grubunun gelir düzeyi değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırması

	KT	Sd	KO	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar arası	59.939	2	29.970	.452	.637	
Grup içi	13260.800	200	66.304			
Toplam	13320.739	202				

Tablo 8’de araştırma grubunun gelir düzeyi değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırması verilmektedir. Buna göre, gruplar arasında farklılığa rastlanmamıştır ($F_{5-203}=0.452$, $p>0.05$).

Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde araştırma grubunun branş, cinsiyet, yaş, anne eğitim, baba eğitim, anne mesleği, baba mesleği ve aylık gelir düzeyleri değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlılık saptanan sonuçlara ilişkin bulgular tartışılmıştır.

Araştırma grubunun cinsiyet değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırmasına bakıldığında, cinsiyet değişkeni açısından farklılığa rastlanmıştır ($p<0.01$). Kadın sporcuların erkek sporculara göre daha yüksek boyun eğici davranış puanına sahip oldukları tespit edilmiştir. Koç ve ark., (2010) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada; erkek öğrencilerin bayan öğrencilere göre daha yüksek boyun eğici davranış gösterdiklerini tespit etmişlerdir. Tümkaya ve ark., (2010) yoksul ailelerden gelen ergenler üzerinde yapmış oldukları çalışmada, kadınların daha yüksek boyun eğici davranış puanına sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Beştepe ve ark., (2010) tarafından yapılan 50 evli çift üzerinde yapılan bir çalışmada kadınların erkeklere göre daha buyun eğici davranışa sahip oldukları bulunmuştur. Bu bulgu çalışmamızı destekler niteliktedir. Kaya ve ark., (2004) tarafından yapılan tıp fakültesi öğrencileri üzerinde bir çalışmada, çekirdek ailede yaşayan ve erkek olan çocuklarda boyun eğici davranışların daha sık görüldüğü belirtilmiştir. Bunun nedeninin erkeklerin daha fazla uymacı davranış geliştirme eğiliminden kaynaklanabileceğini belirtilmiştir.

Tümkaya ve ark., (2011) tarafından lise öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada cinsiyet değişkeni açısından boyun eğici davranış puanlarında farklılığa rastlanamamıştır. Yılmaz ve ark., (2010) tarafından sağlık yüksekokulu öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada, kız ve erkek öğrencilerin boyun eğici davranış puanı arasında farklılık olmadığını belirtmişlerdir.

Araştırma grubunun yaş değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırmasına bakıldığında, yaş değişkeni açısından farklılığa rastlanmıştır ($p<0.01$). 16-17 yaş grubu sporcuların, 18-19 yaş grubu sporculardan daha yüksek boyun eğici davranış puanına sahip oldukları tespit edilmiştir. 16-17 yaş grubu özellikle erkek bireyler açısından bakıldığında henüz duygusal gelişimini tam olarak tamamlamamıştır. Bu yaş grubunun 18-19 yaş grubuna göre daha çok boyun eğici davranış göstermelerinin normal olduğu düşünülmektedir. Zira 18-19 yaş grubu bireylerin toplum nezdinde de yasalar önünde de belirli bir olgunluğa eriştiği kabul edilmektedir. Farklılığın bu nedenden kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırma grubunun branş değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırmasına bakıldığında, gruplar arasında

farklılığa rastlanmıştır. Anlamli farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testine göre Hokey sporu ile uğraşan bireylerin voleybol, basketbol ve futbol sporu ile uğraşanlarda daha düşük puan elde ettikleri tespit edilmiştir.

Takım sporlarının özelliklerine bakıldığında voleybol branşında temasın olmadığı görülmektedir. Basketbol branşında katı kuralların olduğu düşünülduğünde futbol ve hokey diğerlerine göre büyük oranda farklılık göstermektedir. Futbol hokeye göre daha çok temasın, yaralanmaların ve omuz omuza mücadelenin olduğu bir branş olmasına rağmen hokeyde boyun eğici davranış puanının az çıkması normal değildir. Ancak, hokey branşının ülkemizde henüz yeni olması ve sporcuların millilik motivasyonun çok yüksek olması onları ister istemez boyun eğmemeye sevk ettiğini düşündürmektedir.

Araştırma grubunun anne eğitim değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırmasına bakıldığında, gruplar arasında farklılığa rastlanmamıştır. Tekin (2010) beden eğitimi ve spor öğretmen adayları üzerinde yapmış olduğu çalışmada anne eğitim durumu açısından boyun eğici davranış puanlarında farklılığa rastlanmamıştır.

Araştırma grubunun baba eğitim değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırmasına bakıldığında, gruplar arasında farklılığa rastlanmamıştır. Araştırma grubunun anne mesleği değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırmasına bakıldığında, gruplar arasında farklılığa rastlanmamıştır. Kaya ve ark., (2004) tarafından yapılan çalışmada da anne mesleğinin boyun eğici davranış puanlarında bir etken olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma grubunun baba mesleği değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırmasına bakıldığında, gruplar arasında farklılığa rastlanmamıştır. Araştırma grubunun gelir düzeyi değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırmasına bakıldığında, gruplar arasında farklılığa rastlanmamıştır. Tekin ve Filiz (2008), tarafından yapılan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları'nın antrenörlük eğitimi ve spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin aylık gelir düzeyi bakımından boyun eğici davranış düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Sonuç olarak, Kadın sporcuların erkek sporculara göre daha yüksek boyun eğici davranış puanına sahip oldukları, 16-17 yaş grubu sporcuların, 18-19 yaş grubu sporculardan daha yüksek boyun eğici davranış puanına sahip oldukları, Hokey sporu ile uğraşan bireylerin voleybol, basketbol ve futbol sporu ile uğraşanlardan daha düşük puan elde ettikleri belirlenmiştir. Bunun yanında; anne ve baba eğitim düzeyi, anne ve baba mesleği değişkenlerine göre boyun eğici davranış puanlarında bir farklılık bulunmamıştır. Yine, aile gelir düzeyi açısından incelendiğinde de boyun eğici davranışlar açısından bir farklılık bulunmamıştır.

Öneriler

Araştırma sonucuna bağlı olarak ebeveynlere antrenörlere bazı önerilerde bulunulmuştur. Buna göre, aile içinde şiddet ve baskının olumsuz yönlerini vurgulayıcı eğitimlerin verilmesi boyun eğici davranış düzeylerini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Özellikle boyun eğme düzeyi yüksek sporcuların sağlıklı gelişimleri açısından bu tür seminer, kurs, panel türü eğitimler önemlidir.

Okul-aile – antrenör ilişkisinin sistematik bir şekilde uygulanması, sporcu öğrencilerin kendilerine verilen değeri görmelerini sağlayacak ve duygusal olarak ta daha sağlıklı bireyler olarak yetişmelerine olanak tanıyacaktır.

Antrenörlerin bu yaş grubu sporcuların Psikomotor gelişimlerini ve yaş grubu özelliklerini iyi takip etmesi ve bilinçli yaklaşımlarda bulunması gerekmektedir. Bu anlamda üniversiteler, federasyonlar, gençlik merkezleri ve spor il müdürlükleri koordinasyonunda eğitim seminerleri düzenlenmesi olumlu gelişimler sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Adler A. (1985). İnsan Anlama Sanatı. Dergah Yayınları, İstanbul.
- Atıcı A. (2011). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin boyun eğici davranışlarının Yordanması. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans tezi, 197 sayfa, İzmir
- Beştepe E, Erbek E, Saatçioğlu Ö, Özmen HA, Eradamlar N. (2010). Psikiyatrik yardım talebi olan, olmayan ve boşanma aşamasındaki çiftler arasında cinsiyet yönünden uyum, problem çözme becerisi, boyun eğici davranış ve öfke tutumunun karşılaştırılması. Nöro-Psikiyatri Arşivi Dergisi. 47/1: 15-22.

- Freedman JL, Sears DO, Carlsmith JM. (1993). Sosyal Psikoloji. İmge Kitabevi, Ankara.
- Gilbert P, Allan S. (1994). Assertiveness, submissive behaviour and social comparison. British Journal of Clinical Psychology. 33: 295-306.
- Gilbert P. (2001). Evolution and social anxiety: The role of attraction, social competition, and social hierarchies. The Psychiatric Clinics of North America. 24: 723-751.
- Hofmann S, Heinrichs G, Moscovitch DA. (2004). The nature and expression of social phobia: Toward a new classification. Clinical Psychology Review. 24: 769-797.
- Kabasakal K. (2007). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinde boyun eğici davranışlar ve şiddetle ilişkisi. Selçuk Üniversitesi, Yüksek lisans tezi. 107 sayfa, Konya.
- Kaya M, Güneş G, Kaya B, Pehlivan E. (2004). Submissive behaviors and its relationship with violence among students of medical school. Anadolu Psikiyatri Dergisi. 5-10.
- Koç M, Bayraktar B, Çolak S. (2010). Üniversite öğrencilerinde boyun eğici davranışlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 28/1: 257-280.
- Korkmaz B. (2001). Psikolojik danışma ve rehberlik öğrencilerinin boyun eğici davranış ve depresyon düzeylerinin incelenmesi. Marmara Üniversitesi, Yüksek lisans tezi, 175 sayfa, İstanbul.
- Köktuna ZS. (2007). Çözüm odaklı kısa terapi tekniğinin alt sosyo ekonomik seviyedeki kadınların geleceğe umut ile bakabilme ve boyun eğici davranışlarına etkisinin incelenmesi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisan tezi, 162 sayfa, İstanbul.
- Özkan İ.A, Özen A. (2008). Öğrenci hemşirelerde boyun eğici davranışlar ve benlik saygısı arasındaki ilişki. TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni. 7/1: 53-58.
- Savaşır I, Şahin NH. (1997). Bilişsel davranışçı terapilerde değerlendirme: Sık kullanılan ölçekler. Türk Psikologlar Derneği. 9: 100-103.

- Tekin M, Filiz K. (2008). Beden eğitimi ve spor yüksekokullarının antrenörlük eğitimi ve spor yöneticiliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin umutsuzluk ve boyun eğici davranış düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 6/1: 27-37.
- Tekin M. (2010). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının umutsuzluk ve boyun eğici davranış düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 29/3: 601–631.
- Tuzcuoğlu S, Korkmaz B. (2001). Psikolojik danışma ve rehberlik öğrencilerinin boyun eğici davranış ve depresyon düzeylerinin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 14: 135-152.
- Tümkiye S, Aybek B, Çelik M. (2010). Yoksul ailelerden gelen ergenlerde psikososyal bir olgu olarak umutsuzluk ve boyun eğici davranışların incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 7: 1-21.
- Tümkiye S, Çelik M, Aybek B. (2011). Lise öğrencilerinde boyun eğici davranışlar, otomatik düşünceler, umutsuzluk ve yaşam doyumunun incelenmesi. *Enstitü Dergisi*. 20/2.
- Yılmaz S, Çeçen E, Yılmaz E, Yurttaş M, Bayır G, Akansel N, Yıldız H. (2010). Boyun eğici davranışlarda cinsiyete göre farklılık var mı?: Hemşirelik bölümü örneği. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*. Sempozyum Özel Sayısı, 342.